



# КОЛЕЖ ПО ТУРИЗЪМ - БЛАГОЕВГРАД

## КАТЕДРА „ТУРИЗЪМ”

Утвърждавам,

Ректор:

*Стефан Киров*  
/ДОЦ. Д-Р СТОЯН КИРОВ/



## УЧЕБНА ПРОГРАМА

По дисциплината:	РЕЛИГИОЗЕН ТУРИЗЪМ
Включена като	ИЗБИРАЕМА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
В учебния план на специалност:	ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ
Професионално направление:	ТУРИЗЪМ
Образователно-квалификационна степен:	ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР
Срок на обучение	ШЕСТ СЕМЕСТЪРА
Форма на обучение	РЕДОВНА
Катедра, осигуряваща обучението	ТУРИЗЪМ

БЛАГОЕВГРАД

2022

## I. ИЗВАДКА ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

Вид занятия и дейности	Семестър	Хорариум (часове)		Кредит	Вид на оценяването
		седмично	общо		
Аудиторна заетост	III		30	3	
а) лекции	III		30	3	
б) семинарни упражнения					
Извънаудиторна заетост	III		60		
Крайно оценяване					Писмен изпит

## II. АНОТАЦИЯ

В центъра на курса е залегнала проблематиката от религиозно-исторически, а не от изкуствоведски характер, например християнската култура и култ, тяхното възникване и мястото им в средновековната- и възрожденската християнската епоха, и не на последно място отношението към култовите прояви на съседните християнски народи. Курсът цели да запознае студентите със същността и местата на религиозния туризъм.

Предмет на дисциплината са местата с прояви на християнската култура от Късния византийски и следвизантийския период в България.

### Понятийно-категориен апарат

В понятийно-категориен план курсът предлага възможност за усвояване на терминологичен апарат от областта на Православното богословие, като: агиология, амвон, ангелология, ахиропиитос, базилика, балдахин, баптистерий, бема, Вселенски събори, диаконикон, диптих, додекаортион, есхатология, зография, идолопоклонство, иконоборство, иконография, ислямско изкуство, керемидион, кръстокуполен, купол, наос, нартекс, манастир, Одигитрия, персонификация, Платитера, притвор, презвитерий, проскинеза, протесис, прототип, символика, типология, трансепт, триконха и др.

**Целта** на учебната дисциплина е да формира понятиен апарат у студентите и изгради умения за характеризирание на етапите за възникването на религиите, както и да запознае студентите със същността и местата на религиозния туризъм.

**В понятийно-категориен план** курсът предлага възможност за усвояване на терминологичен апарат от областта на Православното богословие, като: агиология, амвон, ангелология, ахиропиитос, базилика, балдахин, баптистерий, бема, Вселенски събори, диаконикон, диптих, додекаортион, есхатология, зография, идолопоклонство, иконоборство, иконография, ислямско изкуство, керемидион, кръстокуполен, купол, наос, нартекс, манастир, Одигитрия, персонификация, Платитера, притвор, презвитерий, проскинеза, протесис, прототип, символика, типология, трансепт, триконха и др. **Задачи:**

Поставената цел се осъществява чрез:

1. Използване на съвременни методи на преподаване и ресурсно осигуряване на лекциите практическите занятия по дисциплината;

2. Стимулиране работата в различните форми на извънаудиторна заетост;
3. Приложение на придобитите знания в другите учебни дисциплини и в практиката.

**Методи на преподаване:** За да осигури качествено обучение на студентите, дисциплината "Религиозен туризъм" съчетава гъвкаво различни методи и форми на обучение: лекции по възлови теми и самостоятелна работа под формата на курсова работа. Формите на контрол също са съобразени с естеството на дисциплината – провеждането на контролни проверки, тестове, обсъждане на казуси и писмен изпит за проверка на знанията.

**Очаквани резултати:** След преминаване на курса по дисциплината студентите трябва да са придобили основни знания за основите на туризма, което е особено важно с оглед бъдещата им реализация.

#### **Придобити компетенции**

**Успешно завършилите обучението по тази дисциплина:**

##### **1. Ще знаят:**

За възникването и етапното развитие на религиите в отделните региони и страни на света.

##### **2. Ще могат:**

Да се ориентират свободно с начина и местата за провеждане на религиозен туризъм и да прилагат познанията си практически.

**Необходими предходни знания** - Студентите трябва да знаят или да могат на базата на усвоения обем от знания Студентите следва да имат познания по:

Туризъм, История на християнството, История на изкуството. Установяването на предварителните знания и умения на студентите по учебната дисциплина, тяхната методика при усвояване на материала, мотивите и интересът към дисциплината са предпоставка за постигане на заложените цели и задачи. За установяването на входното ниво на студентите се използват различни прийоми като: дискусии със студентите, решаване на практически казуси, тест-анкети или писмени разработки от студентите. Според получените резултати от тестването на студентите за определяне на входящото им ниво се адаптира съдържанието, обема на материала, както и използваните методи за преподаване.

## **СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА**

### **A. ЛЕКЦИИ**

**ЦЕЛ: ЗАПОЗНАВАНЕ С ОСНОВНИ ВЪПРОСИ ЗА СЪЩНОСТТА И ЗНАЧЕНИЕТО НА РАЗЛИЧНИТЕ РЕЛИГИИ**

#### **ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:**

- ◆ Студентите да усвоят основните термини и понятия свързани със същността на религиите, които да прилагат в практиката
- ◆ Изграждане на умения за популяризиране знанията за различните религии в туристическата практика

<b>I. Уводни въпроси</b>	<b>5</b>
1. Предмет, задачи, метод и определение на науката, периодизация, място в кръга на другите научни дисциплини	3
2. Извори и историография	2
<b>II. Религиозното поклонничество през Античността</b>	<b>5</b>
1. Азия, Предна Азия и Сев. Африка	2
2. Гърция, Тракия и Рим	2
3. Северна Европа	1
<b>III. Християнско поклонничество през Късната античност</b>	<b>4</b>
1. Извори и личности	2
2. По-важни места и поклоннически центрове	2
<b>IV. Християнско поклонничество във Византия</b>	<b>2</b>
1. Места и поклоннически центрове.	2
<b>V. Християнско поклонничество във Второто българско царство</b>	<b>5</b>
1. Извори и личности	2
2. Места и поклоннически центрове	3
<b>V. Религиозен туризъм в България през Османския период</b>	<b>5</b>
1. Извори и личности	2
2. Места и поклоннически центрове	3
<b>VI. Съвременен религиозен туризъм</b>	<b>4</b>
1. Цели и организиране	2
2. Места и поклоннически центрове	1
3. Туризмът религията и съвременния свят	1
<b>ОБЩО ЛЕКЦИИ</b>	<b>30 ч</b>

## I. ОСНОВНА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бакалова, Елка, Стенописите в църквата при с. Беренде, 1976  
- Бачковската костница, 1977
2. Божков, А., Църквата в с. Вуково от XVI в. – В: Изкуство, 1964 / 9-10
3. Божков, А – Панайотова, Д., Църквата в с. Вуково. – В: ИИИ XIII, БАН, 1965.  
- Die bulgarische Malerei von den Anfängen bis zum 19. Jh. Recklinhausen, 1969.
4. Василиев, А., Една старинна църква в с. Студена, ГНМ 1943.  
- Църкви и манастири в Западна България. Разкопки и проучвания, IV. НАМ, 1950  
- Ктиторски портрети, 1960.
5. Веленски, Г., Скитът “Глигора”. – В: МПК, 1976 / 3, с. 15-16;  
- “Глигора”. – В: Изкуство, 1965 / 1, с. 12-15;  
- Още по проблематиката на “Глигора”. – В: 1982 / 8, с. 34-40.
6. Вранска, Ц., Апокрифите за св. Богородица. В: Сб. БАН, XXXIV- клон ИФФО, 18, 1940.
7. Гошев, И., Бележки за строежа и зографията на православните храмове у нас. – ГДА, т. III/1952, с. 315-334.
8. Грабар, А., Погановският манастир. – В: ИБАИ, IV. 1926/27  
- La peinture religieuse en Bulgarie. Paris, 1928.
9. Дуйчев, И., Езически мислители и писатели в старата българска живопис, 1978.
10. Иванов, Е., Историко-догматически основания за православната икона. – В: Богословски размисли. С., 2005, с. 97-108.
11. Каменова, Д., Църквите край с. Карлуково. Архив на НИПК, 1969, с. 1-30.  
- Сеславската църква. София, 1977.
12. Коева, М., Паметници на културата през Българското възрождане. Археология и изкуство на българските църкви. София, 1977.  
- Българските църкви XV-XIX в. В: Проблеми на изкуств., 1983/2.
13. Лазарев, В. Н., История византийской живописи. М., 1986. Online: [http://www.icon-art.info/book\\_contents.php?lng=ru&book\\_id=29](http://www.icon-art.info/book_contents.php?lng=ru&book_id=29)
14. Мавродинова, Л., Манастирската църква в с. Земен, София, 1980.  
- Стенописите на църквата “Св. Марина” при Карлуково. – В: Проблеми на изкуството, 1978 / 1, с. 49-55.  
- Стенописите в църквата “Св. 40-мъченици” във Велико Търново. София, 1974.  
- Църквата в с. Долна Каменица. София, 1969.
15. Михайлов, Г., Църквата “Св. Петка” в София. София, 1974.
16. Миятев, К., Погановският манастир. София, 1930.  
- Старинни църкви в Западна България. – В: ИБАИ, XIII. 1939, 1941.
17. Мутафчиев, П., Из нашите старопланински манастири. – В: Сб. БАН XXVII, 1931.  
Панайотова, Д.  
- Болгарская монументальная живопись XIV века, София, 1966.  
- Надписите в църквата “Св. Безсребърници Козма и Дамян”. В: Векове, 1975 / 6, с. 46-54.
18. Пандурски, В., Църквата “Св. Стефан” в Несебър. Албум. София, 1975.  
- Куриловският манастир. София, 1975 (2002).  
- Елешнишкият манастир. София, 1981.  
- Св. апостоли Петър и Павел в богослужението и иконографията. – В: ГДА, II (XXVIII), 1932; ГДА, XI (XXXVII), 1961/62, 1962.  
- Възкресение и Възнесение Христово и Петдесетница в иконографията. – В: ГДА, V (XXXI), 1955/56.  
- Кръщение Господне. – В: ЦВ, 1959 / 3, с. 6-7.

- Рождество Христово в християнското изобразително изкуство. – В: ГДА, I (XXVII), 1951.
- Също – монографии за възрожденските църкви в Пловдив. – В: ДК, 1958 / 9, 10, 11; 1959 / 2, 9, 10, 11; 1960 / 10; 1964 / 4; 1968 / 7-8.
- 18. Паскалева, К., Кремиковският манастир. София, 1980.
- Прашков, Л.
- Църквата “Рождество Христово в Арбанаси”. София, 1979.
- Хрельовата кула на Рилския манастир. София, 1977.
- 19. Флорева, Е., Църквата “Св. Теодор” при Бобошево. – В: ИИИИ, БАН / VII, 1964.
- Старата църква на Драгалевския манастир. София, 1968.
- Манастирската църква “Св. Архангел Михаил” в Билинци. София, 1973.
- Църквата “Св. прор. Илия” в с. Бобошево. София, 1978.
- Църквата в с. Добърско. София, 1981.
- Алинските стенописи. София, 1983.
- 20. Чилингиров, А., Църквата “Св. Никола” в с. Марица. София, 1976.
- Цончева, М.
- За българското изкуство през XVII в. – В: Изкуство, 1980 / 1.

#### **IV. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО**

##### **1) ОРГАНИЗАЦИЯ НА АУДИТОРНАТА ЗАЕТОСТ**

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Задължително в началото на всяка лекция се прави кратко въведение, като се осигурява необходимата преходност от една тема към друга. В процеса на запознаване на студентите с новата тематика се осъществява беседа с тях, за да се постигне приемственост между отделните лекции и те сами да стигнат до заключения, които да въвеждат в новия материал.

##### **2) ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗВЪНАУДИТОРНАТА ЗАЕТОСТ**

Извънаудиторната заетост се свежда до усвояване на лекционния материал и работа с литературата, черпене на информация от Интернет, проучвания във фирми, подготовка за тестове и контролни проверки на знанията с цел текущ контрол, системна подготовка по зададени теми за предстоящи семинарни занятия. На студентите се възлага самостоятелно разработване на курсови работи по списък с примерни теми. Курсовите работи се защитават.

Голям процент от извънаудиторна заетост се предвижда и за подготовка и явяване на семестриален изпит по дисциплината.

#### **V. ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ**

##### **1) ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОЦЕНЯВАНЕТО**

Оценяването на студентите за постигнатите резултати в процеса на обучение е съобразено с изискванията на наредба №21/30.09.2004 г. за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити. Общият брой кредити по дисциплината е 5. Семестриалната заверка се получава при спазване на условията на правилниците и вътрешните наредби на Колеж по туризъм - Благоевград и предаване на разработената курсова работа.

##### **2) ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ**

- ✓ Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността на студентите.

**Критерии за оценяване:**

- качество и задълбоченост на писмената разработка;
- умение за представяне и успешна защита на разработките и заложените в тях тези;
- демонстриране на знания, умения и компетентност;
- умение за самостоятелна работа при извънаудиторната заетост.

**Система от критерии за оценка:**

№ по ред	Оценявани дейности	Диференциране на дейностите	Максимален брой точки
1.	Участие в дискусии	по 1 точка за участие в обсъждания за всеки час.	15
2.	Разработване на курсова работа	1.Разработване на курсова работа конкретна тема	28
3.	Тестове за проверка на текущите знания	Провеждане на 1 тест с максимален брой точки на тест -- 5.	5
4.	Решаване на казуси	4 казуса по 3 точки на един казус	12
5.	Контролни проверки	Провеждане на две контролни проверки с максимален брой точки на една проверка - 5	10
	Писмен изпит	Оценяване на постигнатите резултати от изпита.	30

Окончателна оценка: студентите получават оценка по шестобалната система при следните съответствия с точковата система:

При среден резултат от набрани точки по всички критерии по-малко от 50 точки	Слаб 2
При сумарен брой от 51-60 точки	Среден 3
При сумарен брой от 61-74 точки	Добър 4
При сумарен брой от 75-90 точки	Много добър 5
При сумарен брой от 90-100 точки	Отличен 6

Студентите се допускат до семестриален изпит при набрани минимум 50 точки. Крайната оценка се оформя, съгласно приложената таблица по-горе в деня на изпита.

Студентите, получили най-малко 51 точки (51%) от контрола на знанията и уменията получават по 3 кредита, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

Всички контролни работи, тестове, материали от изпита се съхраняват в предвидения от правилника за образователната дейност срок от 3 месеца.

Студентите се информират за организацията на провеждане на обучението, за особеностите на предвидения текущ контрол и за системата за оценка на знанията още на първата лекция и семинарно упражнение.

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДГОТОВКАТА ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ** – изпитът се провежда по предварително подготвен конспект с конкретни въпроси.

**Автор на програмата:**

Ас. д-р Васил Василев

**Статут:** на основен трудов договор

**Година на въвеждане на програмата:** 2022

**Приети изменения на учебната програма на катедрен съвет на катедра «Туризм»**

- **Протокол 04/08.06.2022 г.**

**Ръководител катедра «Туризм»:**

(доц. д-р Стефан Кирилов)